

7/7850

GÖNÜLLÜ

T.C.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300- 1508

Konu : Yazılı Soru Önergesi

11356

31 TEMMUZ 2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : T.B.M.M. Başkanlığı'nın 28.06.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-16005 sayılı yazısı.

Erzurum Milletvekili Sayın Aslan POLAT'ın tarafıma tevcih ettiği 7/7850-16067-37975 esas no.lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :

EK -1 Önerge Cevabı
(4 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

**ERZURUM MİLLETVEKİLİ SAYIN ASLAN POLAT'IN YAZILI
SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(7/7850-16067 esas no'lu)**

SORU 1:

Tüm dünyada kirlilik deposu olarak kabul edilen petrokok kömürlerinin ithalatında kolaylığa gidilerek bilhassa kış aylarında çevre kirliliği önemli derecede gündeme gelen ülkemizde, önemli ölçüde teşvik edilmesini nasıl izah ediyorsunuz?

CEVAP 1:

Çevre Bakanlığınca 13 Ocak 1995 tarih ve 1995/1 sayılı genelge ile ısınma amaçlı petrokok kullanımının yasaklandığı sadece çimento fabrikaları ve modern teknoloji ile çalışan (reküperasyonlu) kireç fabrikalarına kullanım izni verildiği, ithal edilen petrokokun bu fabrikaların dışında teshinde ve diğer sanayi tesislerinde kullanılmasına yönelik uygulamanın, Çevre Bakanlığınca hazırlanan 27 Mayıs 1997 tarih ve 1997/9 sayılı genelge çerçevesinde tüm Valiliklere duyurulmuştur.

Ayrıca, Çevre Bakanlığı Genelgesi dikkate alınarak Bakanlığımca yayımlanan 17/5/1999 tarih ve B.02.0.PPG.0.12.320.6260 sayılı Kömür Genelgesinde de "ithal edilen petrokok'un söz konusu fabrikaların dışında teshinde ve diğer sanayi tesislerinde kullanılmasına yönelik uygulamanın, Valiliklerce önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması" hususu belirtilmiştir.

SORU 2:

Ülkemize ithal edilen petrokokların kükürt içeriği ne kadardır, analizleri nerelerde yapılmaktadır ve ithal fiyatları ne kadardır?

CEVAP 2:

27 Mayıs 1997 tarih ve 1997/9 sayılı Çevre Bakanlığının genelgesinde petrokokun kuru bazda %5 toplam kükürt üst sınır değerine ilave olarak 0-20 mm boyut sınırlaması getirilmiştir. İthal petrokok fiyatı belirlenmesi hususu Çevre Bakanlığı'nın sorumluluk alanına girmektedir.

SORU 3:

2002 yılında ülkemizde petrokok ithal eden ve ithal izni olan firmalar hangileridir ve bunlar ne kadar ithalat yapmışlardır?

CEVAP 3:

Bu sorunun cevabı Çevre Bakanlığının ilgi ve sorumluluk alanına girmektedir.

SORU 4:

Linyit santrallerindeki üretimin azaltılması planlarının basında yansıyan ithal kömür santrallerinin özendirileceği ve 27 Nisan 2002 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan ve eskiden %10 olan ithalat kesintisinin, "kömürün gümrük resmine esas bedelinin %1 oranına düşürülüp ithalata aracılık yapan banka tarafından kesilerek genel bütçeye aktarılır." Tebliğ değişmesi ile ithal kömürlere dayalı santrallerin teşvik edilerek özendirilmesi ile alakalı mıdır?

CEVAP 4:

22.08.1985 tarih ve 18850 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maden Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 51'inci maddesinde yapılan değişiklik 23.02.2000 tarih ve 29973 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş, krom, kömür ve petrokoka gümrük resmine esas bedellerinin %10'u, demir cevherine % 2.5 oranlarındaki fon kesintisi getirilmiş, bu kesintinin ithalat sırasında ithalata aracılık yapan banka tarafından kesilerek Madencilik Fon hesabına yatırılması öngörülmüştü. Bu Yönetmelik, Bakanlığımca hazırlanmış ve uygulanmıştır.

Devlet Bakanı Sayın Prof. Dr. Tunca TOSKAY imzası ile gönderilen 27.03.2000 tarih ve 14433 sayılı yazı ve 02.05.2001 tarihli Dış Ticaret Müsteşarlığı yazılarında, Fon ile ilgili hususlar hakkında görüşleri belirtilmiştir ve yazıların bir bölümünde;

- ♦ Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması ve eki GATT 94'e göre, ithalata konu maddeler için gümrük tarifesi dışında bir fon uygulamasının yapılmaması,
- ♦ Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş anlaşması ve eki GATT 94'ün, GATT üyesi bir ülkeden diğer bir üye ülkeye ithal edilen ürünlerden doğrudan yada dolaylı olarak alınan her türlü iç vergi ve resmin, benzer yerli ürünlerden doğrudan yada dolaylı olarak alınanlardan yüksek olmaması ilkesine ve ithalatta gümrük vergisi dışında ek mali mükellefiyet konulmaması,
- ♦ Ülkemizin gerçekleştirdiği serbest ticaret anlaşmalarının ithalata yeni gümrük vergisi veya eş etkili vergi veya resim konulmayacağı, halen uygulanmakta olanlarında arttırılmayacağı hükümlerine aykırılık teşkil etmemesi,

♦ 27.01.1996 tarihinde anılan fonun "0" a çekilmesi ve bu durumun DTÖ'ye bildirilmesi keyfiyeti dikkate alındığında, anılan fona ülkemiz bildirimimin aksine kesinti yapılması söz konusu anlaşma çerçevesinde mümkün bulunmaması,

♦ 22.02.2000 tarih ve 23973 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Maden Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 2'nci maddesi ile ihdas edilen fon kesintilerinin ivedilikle yürürlükten kaldırılması icap etmektedir, denilerek fonun tamamen kaldırılması istenmiştir.

Türkiye'de ithal kömür, entegre demir-çelik fabrikalarında, çimento fabrikaları ve ısınma amaçlı olarak kullanılmaktadır. Demir çelik sektörünün kullandığı kömür koklaşabilir kömür olması zorunludur. Koklaşabilir kömür rezervlerimiz de sınırlı olduğundan 2000 yılında demir-çelik sektörünün kullandığı ithal kömür kesinti kapsamı dışında tutulmuştur.

Çimento sektörü; ısı değeri 5000-5500 kcal/kg olan külü, nemi ve kükürdü düşük kömür kullandığını, ülkemizde üretilen 4000 kcal/kg'lık kömürlerde ise kül, nem ve kükürdün nispeten daha yüksek olduğunu, bu nedenle 2001 yılında 1.373.000 ton yerli linyit, 1.200.000 ton ithal kömür kullandıklarını, yerli kömür miktarının daha da artırılması durumunda fabrikalarında kömür tüketiminin arttığını, bunun da maliyetlerini olumsuz yönde etkilediğini ifade ederek, Fonun tamamen kaldırılması ile ilgili taleplerini Sanayi ve Ticaret Bakanlığına, Bakanlığımıza ve Dış Ticaret Müsteşarlığına da iletmışlerdir.

Ayrıca, 05.09.2001 tarihinde TOBB'de yapılan reel sektör toplantılarında, Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği'nce düzenlenen raporun çözüm ve öneriler kısmında da fonların tümüyle kaldırılması talep edilmiştir.

Ülkemiz 2001 yılı içinde önemli bir ekonomik kriz geçirmiştir. Bu krizden en çok etkilenen sektörlerin başında sanayi sektörümüz gelmektedir. İthalattan alınan bu kesintilerin süregelen ekonomik krizin yerli sanayimize olabilecek olumsuz etkilerini en aza indirmek için kesinti oranlarının %1'e düşürülmesi ile ilgili bir yönetmelik değişikliği çalışması yapılmıştır. Yönetmelik değişikliği gerekçesi aşağıdadır.

"Yönetmeliğin yürürlük tarihi olan 23 Şubat 2000'den bu yana Ülkemize giren başta kömür olmak üzere fon kapsamındaki madenler kayıt altına alınmış, Fonun getiriliş amacına belirli ölçüde ulaşılmıştır. Yapılan bu yönetmelik değişikliği ile krom, kömür ve petrokok ithaline uygulanan gümrük resmine esas bedelinin %10, demir cevheri ithaline uygulanan gümrük resmine esas bedelinin %2.5 oranındaki kesintiler %1'e indirilmiştir.

Amaç, ithalattan alınan bu kesintilerin süregelen ekonomik krizin yerli sanayimize olabilecek olumsuz etkilerini en aza indirmektir. Bu kesintilerin tamamı ithalatın kayıt altına alınmasını sağlamak için kaldırılmamıştır.”

Hazırlanan ve kesintilerinin %1'e düşürülmesi amaçlanan yönetmelik değişikliği ile ilgili olarak Maliye Bakanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Dış Ticaret ve Hazine Müsteşarlıklarından görüş istenmiş ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın 15.11.2001 gün ve 70768 sayılı, Hazine Müsteşarlığı'nın 20.11.2001 gün ve 88793 sayılı, Maliye Bakanlığı'nın 18.01.2002 gün ve 2769 sayılı, Sayıştay Başkanlığı'nın 07.03.2002 gün ve 453458/155 sayılı yazıları ile uygun görülmüştür.

Kesinti oranının yeniden düzenlenmesi ile ithal kömüre dayalı kömür santralleri arasında bir ilişki yoktur.

SORU 5:

Ülkemizin döviz sıkıntısından sürekli IMF ile anlaşma yapmaya uğraştığı bu günlerde yerli üretimi kısıp, dövize bağlı ithal kömür ve doğalgazın teşvik edilmesini ekonomik yönden nasıl izah ediyorsunuz?

CEVAP 5:

Yerli üretimin kısıp dövizle bağlı ithal kömür ve doğalgazın teşvik edilmesi gibi bir husus söz konusu değildir. 1999–2001 yılları arasında yaşanan kuraklık nedeni ile 2001 yılında herhangi bir kısıntı, kesintiye meydan verilmemesi için kapasiteleri zorlanarak çalıştırılan termik santrallerin bakım–onarım ve revizyonları ertelenmiş, 2002 yılı santral revizyon programları 2002 yılında devreye girecek yeni santrallerin elektrik enerjisi üretimine katkısı düşünülerek yapılmıştır. Bu program çerçevesinde Nisan 2002'den yıl sonuna kadar 1500-2000 MW'lık termik güç, dönüşümlü olarak revizyona alınarak, termik santrallerimizde daha önceki yıllarda ertelenen rehabilitasyonlar ile geçtiğimiz üç kurak yılda yapılamayan revizyonlar uygulamaya konulmuştur. EÜAŞ Genel Müdürlüğü bünyesindeki termik ve hidroelektrik santrallerin fiili çalışma durumları tamamıyla teknik ve ekonomik gereklilikler çerçevesinde, ülkemizin mevcut ve gelecekteki elektrik enerjisi arz güvenliği esas alınarak yapılan üretim planlarına uygun olarak gerçekleştirilmektedir. 2002 yılında artan su gelirlerine paralel olarak hidrolik üretimden 23 milyar kWh/yıl elektrik üretimi gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.